

د مهاجرو د ځنډو حقونه

يو لارښوونکی د مهاجرو لپاره چې د امریکا نه کانادا ته راځي د مهاجريت د حق غوښتلو لپاره

ته حق لرې چې د خپل ځان لپاره او د خپلې کورنۍ لپاره خوندي توب وپلټې. دغه لارښوونکی د ستاسو معلومات لپاره دی چې د ستاسو ټينکار کولو سره مرسته وکړي. دغه قضايي سپارښتنه نه ده يوازې عمومي معلومات دي. د دې معلومات تر څنګ ډېر د پام لړنې خبرې دي نور که کيدی شي د يوې وکیل څخه مشوره واخلي

دغه لارښوونکی د انټريو د حقوقو اتحاديې د قانوني ليزد ټولنه (Immigration Legal Committee of the Law Union of Ontario) او "هيڅ څوک غير قانوني نه دی" (No One is Illegal) را منځ ته راوړی؛ د افريقايي-کانادايي حقوقی کلينیک (African-Canadian Legal Clinic) د ملاتړ سره.

را تګ د ننوتو بندر څخه

د ننوتو بندر داسې يو ځای دی چې کانادا ته په قانوني ډول ننوتی شي. د ځمکې بندر څخه پلي تلو، بسونه، بايسکل چلوونکی، اورگاډی او موټر د امريکې نه کانادا ته ننوزي. هوابی ډګرونه او د اوبو بندرونه هم په نورو ننوتو بندرونو کې شميرل کېږي. کانادا او امریکا د يو بل سره يو تړون په نامه د "خوندي دريم هیواد تړون" (STCA) لاسلیک کړی چې د ډېرو خلکو د مهاجريت د دريځ اخستلو مخه نیسي، که چيرې دوی د يوې قانوني د ځمکې بندر نه کار واخلي.

دغی بنديز ته درې اساسي استثناوی شته. د دې درېو استثناوې تر لاندې کيدلی شي چې د مهاجريت دريځ لاس ته راوړی کله چې د يوې د ځمکې د ننوتو بندر ته راوړسیدی.

(۱) که چيرې د يوې د ځمکې بندر ته راوړسی او په کانادا کې خپلوان ولرې لکه ميره يا ميرمن، اولاد، مور و پلار، خور يا ورور، نيکه يا انا، لمسی، تره يا خاله، وراره يا خوريی کيدلی شي چې د مهاجريت د شرايطو سره برابر شي. د کورنی هر غړی برابر نه دی.

کله چې ځنډې (سرحد) ته راورسیدی باید د لیزدو مامور ته ثابتې کړی چې د کورنی غړي د په فزیکي ډول په کانادا کې ووسېږي او چې په کانادا کې د لیزدو دریغ لري. د لیزدو دریغ په کانادا کې دا معنا ورکوي چې دوی خپل د مهاجريت غوښتنه او یا "مخکې د ایستلو د خطرې ازموینه" (Pre-Removal Risk Assessment) گټلې ده، دایمي اوسېدونکي دي، کانادایي ښاریان دي، او یا داسې کس چې د ایستلو امر یی رد شوی وي، داسې کس چې د کار او یا د زده کړې اجازه لیک ولري، یا یو کس وي چې د مهاجريت دریغ یی تروسه په جریان کې وي. د خپل د کورنی د غړي د اړیکو معلومات باید درسره وي (کیدلی شي چې مامور د ستاسو کورنی غړی ته زنگ ووهي او پوښتنې تی وکړي). کیدی شي داسې سند ته اړتیا ولرې چې د تا د دوی سره اړیکې او د دوی دریغ په کانادا کې ثابتې کا.

۲) که چېرې د ځمکې ننوتو بندر ته راورسې او د قانوني سن نه ټیټ وې نور کیدلی شي چې د مهاجريت دریغ غوښتنې ته برابر شی. د دې معنا ده دی چې د ۱۸ نه د سن لاندې دی، بې واده یاست او بې د مور و پلار کانادا ته راځی، او په کانادا یا په امریکا کې د مور و پلار نه شته.

۳) که چېرې د ځمکې ننوتو بندر ته راورسې او سمه ویزه یا د تگ سند ولرې چې کانادا ته د پرېزدي یا یو سم د کار یا د زده کړې اجازه لیک ولرې، او یا د یو داسې هیواد څخه یاست چې کانادا ته د ویزه پکار نه ده، نور کیدی شي چې د مهاجريت دریغ ته برابر شی.

که چېرې په الوتکه یا په بیړۍ راځی د **STCA** څخه منع شوی نه یاست او کیدی شي چې د مهاجريت د دریغ غوښتنه دې په کار واچوې، پرته له دې چې په امریکه کې رد شوی وې او د کانادا څخه تیرگی پس له د چې د امریکا نه شړل شوی وې.

د ننوتو په بندر کې د مهاجريت د حق غوښتنه

که چېرې د **STCA** د استثناوې د سببه او یا په د خاطر چې په هوایی ډگر یا د اوبو په بندر راغلی یاست کانادا ته پرېښودل شې، یو مامور درنه مرکه اخلي او پرېکړه کا چې د مهاجرو دریغ اخستلو ته برابر یاست که نه.

مامور کیدی شي چې په بیره د مهاجريت د دریغ غوښتنې اجازه درکړي او یا کانادا ته د پرېزدي خو مرکه درنه په بله ورځ وغواړي. داسې هم کیدی شي چې مامور د ونیسي او په زندان کې د واچوي تر څو چې نور معلومات تر لاسه کړي.

که چیرې، ۱) په یو بل هیواد کې د مهاجريت دريځ ولرې او بیرته ورته گرځیدی شوی یا ۲) وخته د په کاناډا کې د مهاجريت دريځ غوښتنه کړی ده او رد شوی وو، ایستل شوی یا خوشی شوی وو، یا نه منل شوی وو او یا ۳) د نه منلو وړ گڼل شوی یاست او امنیت ته خطر یاست یا پیر ستر جرمونه د کړي دي، نور کیدی شي چې د مهاجريت دريځ غوښتنې ته پرېنښودل شي.

که چیرې مامور تاسو ته د مهاجريت دريځ اخستلو ته پریزدي، نور بیا د مهاجر د ساتنې سند **“Refugee Protection Claimant Document”** درکول کيږي چې کارولی شوی چې د روغتیا پالنې او یا د ټولنیز هوساینې تر لاسا کړې، او ممکن دی چې د کار کولو اجازه لیک واخلی.

د دې تر څنګ یو مهم فورم درکول کيږي په نامه د **“Basis of Claim”** د غوښتنې بنسټ. چمتو اوسه. ته باید دغه فورم پک کړې او په باوری توګه د لیزدو او د مهاجرو جرګې **“Immigration and Refugee Board”** ته یی په ۱۵ ورځو کې واستوی. که ممکنه ده په پکولو کې یی مرسته واخلی او ټینګار وکړی چې ټول د غوښتنې په هکله معلومات مو په کې اچولی وي.

کانادا ته را تګ د نورو لارو څخه پرته د عمومي بندرونو نه

پیر خلک کاناډا ته د ځمکې برسیره راځي خو پرته د ننوتو بندرونو او رسمي ځنډو څخه. ده غیر قانوني نه دی خو کیدی شي چې ونیول شي. که چیرې د پولیسو او یا د کاناډا د لیزدو ځواکونو په نیونه که شی نور په بیره ورته ووايه چې په خپل وطن کې خوندي نه یاست.

یو وارې چې کاناډا ته ننوتی کولی شوی چې د مهاجريت د دريځ غوښتنه وکړی هر کوم د کاناډا د ځنډو د خدمتونو څانګې **Canada Border Services Agency** مامور نه او یا په هر کوم د لیزدو، مهاجرو، او کاناډایي تابعیت **Immigration, Refugees, and Citizenship Canada** په دفتر کې (www.cic.gc.ca). په د دفتر کې د فورمو بڼېل درکول کيږي. تر څو چې دغه فورمونه مو بیرته پک دې دفتر ته نه وي راوړي نه شی کولی چې د روغتیا پالنه یا ټولنیزې چارې لاس ته راوړی او یا د کار کولو اجازه لیک واخلی. د ته وایی د ځمکې د ننه څخه ادعا کول. د پام سره تیاری ونیسی چې دغه فورمونه ستا د غوښتنې بنسټ کيږي او په هغه څوک چې د تا پر غوښتنې پریکړه کا کتل کيږي.

د خان ساتنه

هر څه چې د لیزدو ځواکونو ته (د کانادا د ځنډو خدمتونه څانگه) او پولیسو ته وایي د تا د مهاجريت د دريغ غوښتنې دوسیه برخه کيږي، او کیدی شي وروسته په محاکمه کې د دې په هکله درنه سوالونه وشي. هڅه وکړه چې په وازې توگه ووايي چې ولې پاريزې چې خپل وطن ته بیرته لاړشې. که چیرې د دروغو معلومات ورکړي یا ځنې خبرې پتې کړې کیدی شي چې په باور باندې دې اغېز ولري.

د یو وکیل او یا د لیزدو سلاکار څخه مشوره واخلې چې د فورمونو په پکولو کې او د مهاجريت په کار اچونه کې د سره مرسته وکړي. پېر داسې وکیلان او د لیزدو سلاکاران دي چې په بد ډول د سره مخ کې ځي نور هڅه وکړه چې د مشورې نومونه د باور وړ ځایونه او یا د ټولنیزې ډلې څخه واخلې. هڅه وکړه چې د تگ نه مخکې د یو وکیل سره خبرې وکړي. یو وارې چې کانادا ته راغلې نور بیا کیدی شي چې وړیا حقوقي مرستو ته برابر شې په نامه دې لیگل اید "Legal Aid".

که هغه څوک چې د تا سره د تېریدلو مرسته کا د خپلې مرستې لپاره پیسې اخلې نور کیدی شي د جنایې یا د لیزدو په اړه د جرمې سره تر مخ شي. هغه کسان چې د خلکو سره مرسته کا چې د ځنډو نه تېر شي باید ټینگار وکړي چې په سوچه ډول د بشردوستی په خاطر یې کا بی له مالی گټې خپل ځان ته. که ته د مهاجرو سره مرسته کې چې کانادا تا راشی نور حقوقي مشوره وه پلټي.

ممکنه ده چې په کانادا کې په داسې ځای کې پاتې شې چې پیر بیل وي او نه نخشې، نه کورونو، او نه مرسته ولري. پیر ولرامکانات شته چې په ژمي کې (اکتوبر او په ځنې ځایو کې تر اپرله) د جدي روغتیا ستونزو سره مخ شې که چیرې پیر وخت د باندې تېر کړې. پېر شمېر تاوده کالي، خواړه، اوبه، او د لاس او پښو تاوده کوونکي د ځان سره راوړي. خپل تیلیفون هم راوړه خو ټینگار وکړه چې په ټولو سیمو کې کار وکا. په کانادا کې په زیاتره بیړنۍ پېښو کې کولی شي چې ۹۱۱ ته زنگ ووهی خو بیا کدی شي چې پولیس هم راشي.

دغه حقوقي لارخوونکی د کانادا د مهاجرو قانون ته بریدلی دی، چې یو برلاسی حقوقي سیستم دی چې د مهاجريت غښتونکي ورسره تر مخ دي. مونږ د نوی راغلی څخه هیله کوو چې وپېژني چې کانادا د لرغونو خاوره ده.

په کانادا کې د مهاجريت بهير په هکله نور معلومات د دې حای څخه واخلي:

<http://refugee.cleo.on.ca/en/refugee-claim-flowchart>

www.nooneisillegal.org

[facebook.com/NoOneIsIllegalNetwork](https://www.facebook.com/NoOneIsIllegalNetwork)

twitter.com/NoOneIsIllegal